וספקה גם כגל · מעל לדם ואין ידוע אם ימצאנו מי לו מת: **שוחטין עליו** · דמכ"מ עוברו בחזקת טהרה ואינו נמי לאורתא חזי כדאמרינן בגמרא דאגיעת לילה ליתא מדאורייתא אלא אגיעת יום כדכתיב (ויקרא י) הן היום הקריבו" יום אסור לילה מותר בשחיטת קדשים* וגבי פסח לא העמידו תורה אור [זבחים דף ק:]

דבריהם במקום כרת: **שוחטין עליהן** · בחבורת אחרים: **שמא יביאוהו לידי פסול** · שמא ימות אחרון למתו, ומפקה גל ימצאנו מת, ונמצא שהאהיל על הטומאה, והחבורה שמא לא יצא ומולה וחזקו שמא יכבד חוליו ולא יוכל לאכול כזית: **לפיכך** · הואיל וכשעת שחיטה רחוקין היו וזורק הדם עליהן, אם אירע בהן פסול כמו שפירשתי, פטורין מלעשות פסח שני: **חוץ מן המפקה גם כגל** · ונמצא המת מתחיל שחייב לעשות פסח שני: **שאינו ממה מפקאנו** · קודם שחיטה שהרי האהיל על הטומאה משעה שהתחיל לפקח ובגמרא מוקי לה בגל עגול שמתחלה האהיל את כולו: **גמ' גם שני** · דאין שוחטין על החבורה בפני עצמו: **בית הסתורין של ישראל** · כגון לכלוי להאיל אשה פטולה אל לגלם ממון אי נמי כדתניא (כתובות דף לג:) אם יקום והתהלך בחוץ כו' כי תעלה על דעתך זה מהלך בשוק וזה נהרג אלא מלמד שחובשין אותו עד שנראה מה תהא עליו: **בית פאגי** · מקום חיטון בירושלים: **דאמרי ליה** · מן הפסח בתוך בית האסורין לאכול דהא לפנים מירושלים הוא: **ל"ש** · דמפקה גל חייב לעשות פסח שני אלא גל עגול דמתחלתו האהיל עליו אבל גל ארוך שמא בשעת שחיטה עדיין לא האהיל כנגד הטומאה וכיון דספק יצא, ספק לא יצא · פטור משום דלא אפשר כדאמרן לעיל (דף פח:) גבי חמשה שנתערבו עורות פסחיהן: [קדושין מב. [נקמן נה. גמ. יומא מא.] [מי' פוס' נקמן נה. ד"ס מיכנו] [זבחים קיד: [סוכה נה:]

מתני' על סיחיד · טעמא ליף בגמרא: **ופליגו חבורה של מאה** · רבי יוסי קאמר לה כלומר לא חליש מילתא דפסח אלא באכילה יחיד ויכול לאכול כזית שוחטין עליו, מאה ואין יכולין לאכול כזית בין כולם אין שוחטין עליהן: **ואין עושין חבורה נשים ועבדים וקטנים** · טעמא מפרש בגמרא: **גמ' לא עולה לזבוח גם הפסח כאחד שעריך** · ודרשי באחד באגפיה נפשיה על היחיד: **ואין יכולים לאוכלו** · כזית ממנו: **מנין לזובח פסחו בבמה יחיד** · במה קטנה שהיא בלא תעשה להכי נקט במה יחיד ולא במה ליבור דבמה ליבור בשעת איסור הבמות ליכא דשעת איסור הבמות לאחר שנבחר משכן שילה ומשחרב היה להם היתר עד שנבנה בית עולמים ומשנבנה חזרו לאיסורם ושוב לא היה להם היתר: **שסיג בלא מעשה** · אבל כרת דשחוטי חוץ ליכא וכשחיטת קדשים בפרק בתרא (זבחים דף קיד:) מוקי לה בקודם חצות דמותר זמן הוא להתקבל בפנים דכתיב אשר יאכלו מחוץ למחנה ואל פתח אהל מועד לא הביאו הרשוי לפתח אהל מועד שייב עליו ושחיטו רשוי לאהל מועד אינו חייב עליו ויליף מהכא דמותר זמן בחוץ אע"פ שאינו בכרת בלא תעשה מיהא הוי הואיל ורשוי לבא לאחר זמן: **יכול אף בשעת איסור הבמות כן** · יהא בלא תעשה זה דהא לא הותרה במה יחיד אלא לדבר הגידר ונידד ולהוי האי לגביה כשעת איסור: **ס"ל כו'** · דהאי לאו דהכא לא משתעי אלא בשעת איסור הבמות והכי שמעינן ליה לקרא לא תוכל לזבוח את הפסח בבמה יחיד בזמן שכל ישראל נכנסין בשער אחד כו' כי אם אל המקום אשר יבחר שם תזבחו: **ופרכינן לר' יוסי דקרא לדרבי שמעון כו'** · ולאו פירכא כולי האי דאיכא למימר מר דריש ליה הכי ומר דריש ליה הכי אלא טעמא דר' יוסי מהדר לפרושי מאיש לפי אכלו: **גם ס"ד** · דלאסור פסח על היחיד אחת, דכתיב איש לפי אכלו תכוסו על איש אחד תשחטו ובלבד שירלה לאכילה: **מפרישנא** · שם מקום: **אשה בראשון** · חובה ובשני רשות ולקמיה ליף טעמייהו: **מפילא** · חיבור: **קמני מיהא בפני עצמה** · לשון יחיד: ה"ג לא נשים ועבדים וקטנים: **מפלגות** · עבירה: **עבדים**

שהיה טמא מתחלתו · תימה לר"י מפקה הגל נמי נימא הי הוה כשהתחיל לפקח וי"ל דכיון דמלאו מת אין, לן למימר שמתחלתו היה מת שכל הטומאות כשעת מליאתן*: **לא** שנו אלא בבית האסורין של עכו"ם · דירושלמי מוקי לה רבי יוסי בר בון בשם רבי יוחנן כשחבשוהו ישראל אבל חבשוהו עכו"ם אין שוחטין עליו לפי עם אחרים (ב) אשר פיהם דבר שוא והייט איפכא משמעתין:

עשרה ואין יכולין לאוכלו אין שוחטין עליהן · בהא מודה אפילו ר' יהודה כדתנן אלא יביאוהו לידי פסול: **דאי** באחד מאי עביד ליה · הוה מלי למימר דאיצטריך לכדאמרינן בכילד טולין (לעיל דף עט:) שאין היחיד מכריע: **והתנן** אין עושין חבורה נשים · מעיקרא דקתני בפני עצמה לא קשיא ליה אלא השתא דקאמר אימא בפני עצמן משום דמשמע ליה דלא אסרה מתניתין חבורת נשים אלא כשיש נשים הרבה שסומכות זו על זו ואינן זהירין לשמור הפסח ומביאות אותו לידי פסול אבל יחידה שוחטין עליה: וכתיב

"והמפקה את הגל, וכן "מי שהבטיחוהו להוציאו מבית האסורים, והחולה, והזקן שהן יכולין לאכול כזית שוחטין עליהן, על כולם אין שוחטין עליהן בפני עצמן, שמא יביאו את הפסח לידי פסול לפיכך אם אירע בהן פסול פטורין מלעשות פסח שני חוץ מן המפקה בגל שהוא טמא מתחלתו: **גמ'** אמר רבה בר הונא א"ר יוחנן "לא שנו אלא בית האסורין דעכו"ם אבל בית האסורין דישראל שוחטין בפני עצמו כיון דאבטחוהו מפיק, ליה דכתיב "שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב" אמר רב חסדא הא דאמרת בית האסורין דעכו"ם לא אמרן אלא חוץ לחומת בית פאגי אבל לפנים מחומת בית פאגי שוחטין עליו בפני עצמו מ"ט, אפשר דאמטו ליה ואכיל ליה: לפיכך אם אירע וכו': אמר רבה בר בר חנא אמר ר' יוחנן "לא שנו אלא גל עגול אבל גל ארוך - פטור מלעשות פסח שני אימא טהור היה בשעת שחיטה תניא נמי הכי ר"ש בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר מפקה בגל עתים פטור עתים חייב כיצד: גל עגול ונמצאת טומאה תחתיו חייב, גל ארוך ונמצאת טומאה תחתיו פטור אימא טהור היה בשעת שחיטה: **מתני'** *אין שוחטין את הפסח על היחיד דברי רבי יהודה ורבי יוסי "מתיר ואפילו חבורה של מאה שאינן יכולין לאכול כזית אין שוחטין עליהן, "ואין עושין חבורת נשים ועבדים וקטנים: **גמ'** ת"ר *מנין שאין שוחטין את הפסח על היחיד ת"ל "לא תוכל לזבוח את הפסח באחד "דברי ר' יהודה ורבי יוסי אומר: יחיד ויכול לאכלו שוחטין עליו, עשרה ואין יכולין לאכלו אין שוחטין עליהן ורבי יוסי האי "באחד" מאי עביד ליה: מיבעי ליה לכדר"ש *דתניא ר"ש אומר "מניין לזובח את פסחו בבמת יחיד בשעת איסור הבמות שהוא בלא תעשה ת"ל "לא תוכל לזבוח את הפסח *באחד שעריך" יכול אף בשעת היתר הבמות כן? ת"ל "באחד שעריך" *לא אמרו אלא בשעה שכל ישראל נכנסין בשער אחד ור"ל האי מנא ליה: תרתי שמעת מינה, ולר' יוסי ממאי דלהכי דקאמר ר"ש, דילמא כדקאמר ר' יהודה, הוא דאתא: אמר לך: לא סלקא דעתך דהא כתיב "איש לפי אכלו" רמי ליה רב עוקבא בר חיננא מפרישנא לרבא מי א"ר יהודה "אין שוחטין את הפסח על היחיד ורמינהו אשה בראשון שוחטין עליה בפני עצמה ובשני עושין אותה טפילה לאחרים דברי ר' יהודה א"ל לא תימא בפני עצמה אלא אימא בפני עצמן, אמר ליה מי עבדינן חבורה שכולה נשים והתנן אין עושין חבורת נשים ועבדים וקטנים מאי לאו נשים לחודייהו, ועבדים לחודייהו, וקטנים לחודייהו? אמר ליה לא, נשים ועבדים וקטנים נשים ועבדים משום תפלות, קטנים ועבדים משום פריצותא

רבינו חננאל

והמפקה בגל וכן מי שהבטיחוהו להוציאו מבית האסורין כו' אוקמא ר' יוחנן בבית האסורין של עכו"ם ואף על גב דאבטחוהו לאסוקיה אין שוחטין עליו דעבידי דמשקרי שנאמר (תהלים קמד מ) אשר פיהם דבר שוא וגו' אבל בית אסורין של ישראל כיון שהבטיחוהו להוציאו לא משקרי שנאמר שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב הלכך שוחטין עליו: **אמר** רב חסדא הא האסר בבית אסורין של נכרים שנאמר שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב הלכך שוחטין עליו דעבידי דמשקרי אשוקיה אין שוחטין עליו דעבידי דמשקרי שנאמר (תהלים קמד מ) אשר פיהם דבר שוא וגו' אבל בית אסורין של ישראל כיון שהבטיחוהו להוציאו לא משקרי שנאמר שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב הלכך שוחטין עליו: **אמר** רב חסדא הא האסר בבית אסורין של נכרים